

सम्पादकीय

इलय् बिचा: मयात धा:सा
आर्थिक मन्दी जुइ

छू कथं धाय्, भीगु नेपालय् कोरोना संक्रमण उलि ग्यानापूगु रुप मकाल। मेमेगु विकसित देशय् गुकथं थुकिं त्राहि त्राहिया हे धइथे अवस्था हल, नेपालय् छू ई थहावना: आ: नियन्त्रणपाखे न्ह्या:वनाच्वंगु दु। थुकिया दथुइ खोप वितरण नं न्ह्यायधुंकूगुलिं आशाया ज:यात थिकाब्यूगु दु। खतुं जनस्वास्थ्यविद् अले चिकित्सकतयूसं संक्रमणया निगूगु लहरया खतरा क्यनाच्वंगु दु। अथेसां आ:या अवस्थाय् भी थ: थ: हे सचेत जुया: न्हियान्हथया ज्याखँयात न्ह्याकाच्वनेगु ख:सा उलि बांमला:गु स्थिती वइमखु धाय्फइगु अवस्था दु। आवश्यक दुसा मात्र भीगु हे सचेतताया। लापरवाहि मया:से सामाजिक दुरी, मास्क, स्यानिटाइजर, साबुन लहा: सिलाच्वनेगु आदि कथंया ज्याय् ध्यान बीबलय् संक्रमण नियन्त्रणय् च्वनीगु आशा याय्फइ। संक्रमण ला नियन्त्रणय् वइ अथवा वयाच्वंगु दु। भीसं मेगु दुग्यंक बिचा: याय्मा:गु विषय धइगु आर्थिक विषय नं ख:। भीगु देशय् उलिमछि ई लकडाउन जुल। आर्थिक गतिविधि ठप्प प्राय जुल। व जक मखु, मुक्कं हलिमय् हे उद्योग, व्यापार, उत्पादन दक्कं छू ईयात निर्मित ठप्प यानाब्यूगु दु। पिने देशय् गुलिखे तत:धंगु उद्योगत बन्द जुइधुंकल। नेपालय् नं गुलि उद्योग, व्यापार बन्द जुल, उकिया तथ्याङ्क आ:तक्क ला पिहांव:गु मरुनि। लकडाउन, निषेधाज्ञा आदिं मुक्कं हलिंया अर्थतन्त्रयात डामाडोल या:गु दु। नेपाल थुज्य:गु विकासोन्मुख देय्या लागिं थ्व विषय अफ गम्भीर ख:। न्यून आय, उकिया नापं त्यासाय् दुनाच्वंगु देय्। अर्थतन्त्र थकाय्गु नामय् अफ गुलिखे देय्पाखे त्यासा काइतिनि। आ:या अवस्थाय् थ्व ला छू वाध्यात्मक परिस्थिती नं खत। तर अर्थतन्त्रयात थकाय्त राज्य गुलितक्क दुरगामी योजना दय्कूगु दु ले धइगु न्ह्यस: नं अनुत्तरित हे तिनि। देय्या नेतृत्व काय्धुंकूपिं तत:धंगु दलया नेतातयूगु पह:चह: स्वयंबलय् थज्या:गु कथंया दुरगामी योजना दय्कीगु खँय गुलित आशा याय्फइ वा फइमखु धइगु नं सुइतं धयाच्वने मा:गु विषय मखु।

भीगु समाजया अर्थतन्त्र बल्लाकातयूत, भीत आर्थिक समस्या वय्केमवीत भी थ: हे नं सचेत जुइमा:गु खनेदु। आम नागरिक थमहं हे नं आर्थिक गतिविधियात चलायमान दय्कातयूत फुगु योगदान बीमा:। स्वदेशी उत्पादनयात प्राथमिकता बीगु, थमहं फुकथं त:धंगु, चीधंगु उत्पादनपाखे न्ह्या:वनेगु, चा:हिलेबलय् देय् दुने हे न्ह्यइपूगु थाय्यात हे प्राथमिकता बिया: आन्तरिक पर्यटनयात थकायूत योगदान बीगु लिसेया ज्याय् भीसं बिचा: याय्मा:गु खनेदु। मखु धइगु ख:सा थौं भारीसया ग्या:चिकु स्वयां कन्हय्या आर्थिक मन्दीया अवस्था भन ग्यानापुइफु।

त्वमिपिन्त इनाप

लहना वा:पतिइ लेख, रचना, रिपोर्ट व समाचार छ्वयादीफइ। छिकपिसं छ्वयादीगुयात थुगु वा:पतिइ थाय् बियाच्वना। पिदंगु च्वसुयात उचित पारिश्रमिक बीगु नं सुचं बियाच्वना।

लहना वा:पौ

भोछेँ, यँ

lahana.news@gmail.com

नेवा: एकता व नेवा: मुद्दा

छुं नं आन्दोलन याय् न्ह्य: वैचारिक धरातलया बारे भीसं दुग्यंक अध्ययन याय्मा:। अज्या:गु अध्ययन भी आन्दोलित जुयाच्वपिं हे छाय् मजुइमा:; दुग्यंक सहलह ब्याकेगु आवश्यकता दु।

अरुमीत मल्ल

आन्दोलनया सफलता केवल क्षणिक आक्रोश व भावनात्मक रपं मापन जुइमखु। छू निश्चित लक्ष्य प्राप्तिया निर्मित ठोस कार्यनीति, दुर्दर्शी सोच व सफल कार्ययोजना आवश्यक जुइ। मखुसा आन्दोलनया बेग फसय् तनावनीगु खतरा दयाच्वनी। अथेहे आन्दोलनया स्वरुप नं न्ह्याबले छू कथं जक न्ह्यावनी मखु। गबले आन्दोलन आक्रामक जुइसा, गबले रक्षात्मक नं जुइफु। आन्दोलनया स्वरुप न्ह्यागु कथं न्ह्याकेगु ख:सां दकलय् महत्वपूर्ण धइगु वैचारिक स्पष्टता हे ख:। वैचारिक रूप स्पष्ट जुया: वनेफुसा जक आन्दोलनया वाफसं सकारात्मक लिच्व: पिहांवइ।

नेवा:तयूसं आपालं आन्दोलन यात। ई कथं आन्दोलनया स्वरुप हिलाच्वन। चुक चुकय् वना: साहित्यिक रचना वना: साहित्य सम्मेलनमार्फत आन्दोलन नं नेवा:तयूसं यात। दबुलिइ प्याखं क्यना: अधिनायकवादी राज्य सत्ताया विरोध नं यात। जुलुस व भाषण याना: नं सतकय् कुहावल। न्यायपालिकाय् राज्यया विरुद्ध मुद्दा लवाना: नं आन्दोलित जुल। न्ह्यागु कथं आन्दोलित जूसं नेवा:तयूसं न्हापानिसं यानाच्वंगु आन्दोलनया छू निश्चित उद्देश्य दुगु जुल - भाषिक व जातिय समानता। राज्य सत्ताया नेतृत्व त:क्व: ह्यूसं नेवा:तयु मुद्दाय् ह्युपा: मव:। समता व समान अधिकारया निर्मित नेवा:तयूसं राणा शासन, पञ्चार्यात व्यवस्था, बहुदल नापं गणतान्त्रिक व्यवस्थाय् तर्क थ:गु स: ल्हवनाच्वंगु जुल। नेवा:तयूसं थुकथं ल्हवना वयाच्वंगु मुद्दामध्ये दकलय् उच्चतम माग धइगु स्वशासन व स्वायत्तता खत। नेवा:तयु आदिभूमिइ थ:पिसं हे शासन यायेदइगु कथंया नेवा: स्वायत्त राज्यया माग।

थ्वहे माग तया: नेवा:तयूसं तत:धंगु आन्दोलन यात। संविधानसभां न्ह्यु संविधान च्वयूगु इलय् थुगु माग सशक्त जुया: थ्व:गु ख:। अथेख:सां संविधान निर्माणया इलय् नेवा:तयूसं ल्हवंगु मुद्दायात संविधानय् दुथ्याकेत ता:मलात। तर नं नेवा:तयु मंका: मुद्दा व माग धा:सा कायम हे जुयाच्वंगु दनी। खतुं संविधान निर्माण लिपा थुगु मुद्दायात कया: जुइगु आन्दोलनया स्वरुप धा:सा पानावन। भिंछक्व:गु नेवा: एकता दिवसया इवल्य हानं थ्वहे मुद्दाय् केन्द्रित जुया: न्ह्यु कथंया आन्दोलन याय्गु धासें 'खोना घोषणा पत्र' तर्क जारी जगु दु। घोषणापत्र जारी यासें नेवा: स्वशासनया निर्मित आन्दोलित जुइगु प्रतिबद्धता नं प्वंकूगु दु।

आन्दोलनया निर्मित दकलय् न्हापां वैचारिक रूप स्पष्टता आवश्यक जुइगु ख:सा वया नापं कार्ययोजनाया विस्तृत खाका नं मा:। आ: हानं नेवा: स्वायत्त राज्यया निर्मित आन्दोलित जुइगु ख:सा नेवा:तयूसं दकलय् न्हापां आ:या नेवा: आन्दोलनया वैचारिक धरातल छक्व: स्वया: मूल्यांकन याय्मा:गु आवश्यकता दु। नेवा:तयु

संगठनय् अवस्थानिसं कया: नेवा: नेतृत्व व आन्दोलनकारीतय् अवस्थातक मूल्यांकन जुइमा। थज्या:गु आपालं खँ आन्दोलन याइगु पक्षं गम्भीर रूप बिचा: यायेमा:गु जुइ। थ्व नापं नेवा:तयु मुद्दा व नेवा: एकताया बारे नं गम्भीर सहलह जुइमा:गु आवश्यकता दु। थन थ्वहे निगु बिषयया बारे चर्चा यायेत्यनागु जुल।

नेवा: मुद्दाय् स्पष्टता

ता: ई न्ह्य:निसं नेवा:तयुत जुयाच्वंगु भाषिक, सांस्कृतिक व धार्मिक दमनया इव: थौंतक थ्यंगु इलय् भूमिपाखे विस्थापित यायूगु तर्कया अवस्थाय् थ्यनेधुंकूगु दु। थौंया अवस्थाय् नेवा:त थ:गु भूमिइ अल्पमतय् ला:गु जक मखु अनं विस्थापित जुइगु ज्या तर्क जुयाच्वंगु जुल। थज्या:गु अवस्था मवय् मा धका: नेवा:तयु नेतृत्व नं.सं. १११७ निसं हे जातिय स्वशासनया मुद्दा ल्हवंगु ख:। थ:गु आदिभूमिइ थ:पिसं शासन यायूगु राजनीतिक अधिकार मरुसा नेवा:तयु अवस्था भन् भन्

कमजोर जक याइगु खतरा दु।

नेवा: एकताय् खँ

खोनाय् जगु नेवा: एकताय् आ: नेवा:त एकीकृत जुया: नेवा: आन्दोलन न्ह्याकेगु व उकीया निर्मित नेवा:त एकताबद्ध जुइगु धासें थौंथी पक्षय् आन्दोलनरत संस्थातयूसं पा: फयूगु ज्या यात। विडम्बना पा: फ:गु छुं ई लिपा हे वहे इवल्य पा: फयाच्वंमह छमह व्यक्त मेमह व्यक्तियात कुँखिना: सामाजिक सञ्जालय् पोस्ट वयूगु सुरु जुल। नेवा: एकता धासें पा: फयूगु अले नेवा:त एकताबद्ध मजुगु क्यनेगु कथं सामाजिक रूप अभिव्यक्ति बीगु। नेवा: आन्दोलनया निर्मित थ्व थज्या:गु त:धंगु हाथ्या सायद हे मेगु छुं दइ। गबले तर्क नेवा: आन्दोलनकारीत एकीकृत व सहअस्तित्वयात स्वीकार यायेफइमखु उबलय् तर्क नेवा:तयु आन्दोलन न्ह्यु उचाई कायूत थाकूयाच्वनी।

खँ केवल आ:या जक मखु। भी हे आन्दोलनकारीत दथुइ सहअस्तित्व व नेवा:तयु

नेवा:तयु मुद्दा धइगु राजनीतिक अधिकारसहितया स्वशासन ख:। थुगु मुद्दाय् स्पष्ट जूपिं छथाय् च्वना: एकीकृत जुया: वनेफुसा आन्दोलनं पाय्छिगु लँपु काय्फइ। थ्व स्वयां मेमेगु मुद्दा ज्वना: मू मुद्दायात अलमल याइपिसं नेवा: आन्दोलनयात कमजोर जक याइगु खतरा दु।

स्यनावनीगु भविष्यवाणी उबलय् हे नेवा:तयु नेतृत्व या:गु ख:। अनं लिपा वहे मुद्दायात कया: निरन्तर थौंथी कथंया संघर्ष नं जुल। थौं आपालं परिस्थिति हिलेधुंकूगु ख:सां नेवा:तयूसं ल्हवनाच्वंगु माग पूमवनी। उकीया निर्मित संघर्ष यानातुं वनेमानीगु अवस्था दु।

छुं नं माग थौंया कन्हय् प्राप्त जुइगु पक्कां मखु। उकीया निर्मित निरन्तर संघर्ष यानावनेमा:। अफ राजनीतिक अधिकारया मागया निर्मित वैचारिक स्पष्टता सहितया संघर्ष आवश्यक जू। तर आ: स्वयंगु ख:सा भी हे आन्दोलनकारी शक्तिय् दथुइ थ्व स्पष्टता मदुगु खनेदयाच्वंगु दु। भीगु मुद्दा नेवा: स्वायत्त राज्य ख:सा उकिं थुखे उखे यायूगु मखु, निरन्तर उकीया निर्मित संघर्ष यायूगु ख:। थुगु संविधानपाखे भीगु मुद्दा प्राप्त याय् फइमखु उकिं थ्व मुद्दा त्व:ते वा थ्व स्वयां नायूगु मुद्दा जक ज्वना: संघर्ष याय् धका: जुयाच्वपिं आन्दोलनकारीत भीसं खनामच्वनागु मखु। यदि थज्या:गु प्रवृत्ति ज्वना: सुनां आन्दोलन याइसा भी स्पष्ट जुइमा:, अज्या:गु पक्षं नेवा:तयु मुद्दायात सहि दिशाय् थ्यंकी मखु। थौं प्राप्त जुइमखु, उकिं आन्दोलन मयाय् धइगु पराजित मानसिकतां आन्दोलनयात तिब: मखु भन् कमजोर यायूगु ज्या याइ।

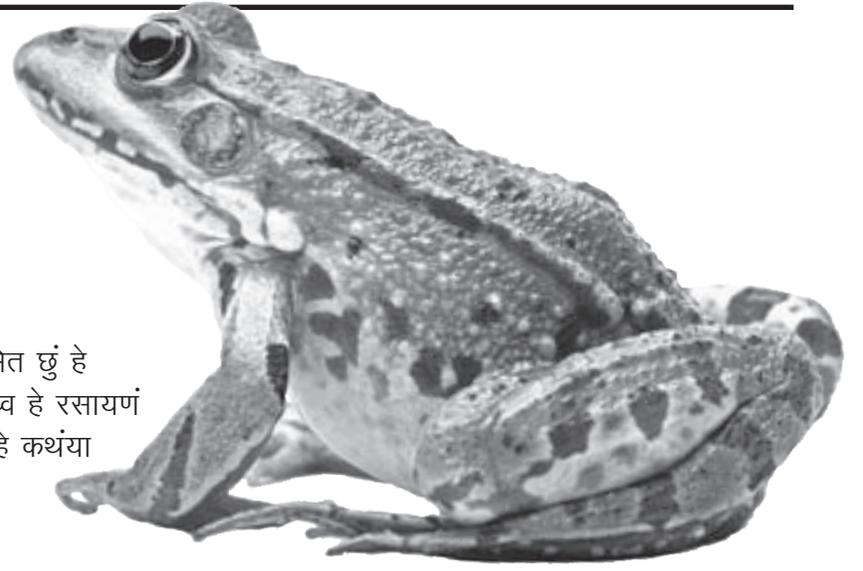
नेवा:तयु मुद्दा धइगु राजनीतिक अधिकारसहितया स्वशासन ख:। थुगु मुद्दाय् स्पष्ट जूपिं छथाय् च्वना: एकीकृत जुया: वनेफुसा आन्दोलनं पाय्छिगु लँपु काय्फइ। थ्व स्वयां मेमेगु मुद्दा ज्वना: मू मुद्दायात अलमल याइपिसं नेवा: आन्दोलनयात

विधिधतायात नालामकाइगु आपालं दसूत दु। नेवा:तयु विधिधतायात बाधा कथं कायूगु व उकीयात नेवा:त विभाजन यायूगु अस्त्र कथं छ्यलीपिं नेवा: आन्दोलनकारीत नं भी दथुइ मदुगु मखु। आन्दोलनयात सशक्त रूप न्ह्याकायकेगु ख:सा थज्या:गु पक्षयात भीसं नजर अन्दाज याना: वनेफइगु अवस्था मदु। नेवा:त दुने गणेशमान थज्या:पिं नं दु, नेवा:त दुने मरिचमान थज्या:पिं नं दु। उकिं सुयात नापं ज्वना: वनेगु व सुयात त्व:ता: न्ह्या: वनेगु धइगु स्पष्ट मजुइकं नेवा: आन्दोलन सशक्त जुइफइमखु। नेवा: आन्दोलन सफलताया सूत्र धइगु नेवा: एकता ख:। तर एकता धइगु बिचा: व मुद्दाया आधारय् जूसा जक आन्दोलन सशक्त जुइफइ।

अन्त्यय

छुं नं आन्दोलन याय् न्ह्य: वैचारिक धरातलया बारे भीसं दुग्यंक अध्ययन याय्मा:। अज्या:गु अध्ययन भी आन्दोलित जुयाच्वपिं शक्तिया हे छाय् मजुइमा:, भीसं दुग्यंक सहलह ब्याकेगु आवश्यकता दु। वैचारिक धरातल स्पष्ट जूसा आन्दोलनया लक्ष्य व उकीयात प्राप्त यायूगु कार्यदिशा व कार्यनीति नं स्पष्ट जुइ। नेवा:तयूसं अन्व: धइथे राज्य सत्ता, दमनकारी शक्ति वा अधिकार हनन याइगु पक्षया मूल्यांकन याना: आन्दोलन यायूगु यानाच्वंगु दु। थौं अज्या:गु पक्षया नापनापं थ: दुनेया शक्तियात नं स्पष्ट रूप मूल्यांकन याना वनेगु आवश्यकता दु। थुकिं हे नेवा: शक्तियात सशक्त याना: न्ह्या: वनेत ग्वाहालि व तीब: बी।

कैद्यः पुज्यायेत ब्यांचिया ला माः

ब्यांचात चिकुला ज्वःछि चाया तःलय् च्वंच्वनी । नहे मनसे चाया तःलय् च्वंच्वंसां थुमित छुं हे जुइमखु । थ्व अबस्थाय् थुमिगु म्हं छ्यंगुलिइ छगू कथंया रसायनया बिकास याइ । थ्व हे रसायणं थुमित चाया तःलय् ख्वाउंसे च्वंसां लुमुका तयगुया लिसें गननं घाः जूसां घालय् छुं हे कथंया बिकार मजुइक सुरक्षित यानातइ । थुमिके दइगु थज्याःगु गुण दुगु थ्व रसायण छगू कथंया वासः जूगुलिं हे थुपिं सुरक्षित जुयाच्चने फइगु खः ।

पन्नारत्न महर्जन

मनूतय् हि, छ्यंगु आदी बिकार वल धाय् वं थीथी कथंया कै वये यः । थथे वइगु कैलय् गुलिं छ्यंगुली जक वइगु दःसा गुलिं दुनेनिसें वइगु कै नं दु । दुनेनिसें वइगु कैमध्ये तःकइ नं छगू खः । थन कैद्यः पुज्यायेगु धकाः तःकै वइबलय् पुज्याइगुयात कुलाच्चनागु खः ।

थीथी कथंया कैमध्ये तःकैयात ग्यानापूगु कैकथं नालातःगु दु । थौकन्हय् थ्व कैया जिवाणुत संसारय् मदय्धुकल । न्हापा न्हापा थ्व कैने उल्का मचय् यानाः कोलाहल हे यानाबीगु । थ्व कै वइबलय् म्हय् जक मखु ख्वालय् नं वइ । थुकिया जिवाणुत छम्हं मेम्हसिके अःपुक हे पुने यः । अथे जुयाः थ्व कै छथाय् हे छम्ह सिकं अप्वःसिके नं वयगु याइ । थ्व कै नं छ्यंगु हेहे ताकी । बांलाक बिचाः यानाः लायके फःसां कै वःथाय् छ् चंगुली हेहे ताक्क दाग थाइ । उकें थ्व कै वयाः लाःपिं छ्याकः जुइ ।

उगु बखतय् तःकैने यक्व हे उल्का मचय् याःगु खः । भीथाय् जक मखु बिश्वन्यकं हे याःगु खः । थ्व कै नं यक्व हे मनूतयत दुःख बिल । थथे दुःख बिचाच्चंगुलिं यानाः थ्व बिषययात कयाः संसारया यक्व बैज्ञानिकतसें च्यूताः तयाः अनुसन्धान यात । थथे अनुसन्धान यानाच्चपिं बैज्ञानिकतमध्ये बेलायति बैज्ञानिक डा. इडवार जेनरं (मचा भमधबचम बललभच) ई.सं १९०० या दशकय् अयध उयह वःपिके थ्व कै मवःगु खँ पत्ता लगय् यात ।

अयध उयह कैया जिवाणुत तःकैया जिवाणुत थें न्ह्याथासं न्यनाच्चनीपिं मखु । थ्व कैया जिवाणुत सागःया जःखः व सायाके जक दइ । अथे जुयाः सायाके व सायानाप

सामिप्य च्वनेमाःपिं सापूतय्के थ्व कै वयगु याइ । थ्व कै वयधुकूपिं सुयाके नं तःकै वःपिं नापं हे च्वंसां पुनीमखूगु खँ डा. जेनरं पत्ता लगय् याःगु खः । अयध उयह वयधुकूपिंके तःकै मवइगु जूगुलिं डा. जेनरं अयध उयह या ति लिकयाः मेपिनिगु म्हय् छकूचा घाः यानाः तयाबीगु यात । थ्व बिधिं वयाके अयध उयह वल तर तःकै मवल । लिपा थ्व बिधि यक्व बिकसित जुल । भीथाय् थ्व बिधियात ख्वपय् यायेगुया नामं नां जाल ।

ख्वपय् यानाः अयध उयह वयधुकूपिंके तःकै वइगु म्हवः जक संभावना दु । अथे जुयाः थ्वयागु वासः धयागु हे ख्वपय् यायगु जुल । ख्वपय् यायगु धयागु नं छगू कथं

कै हे वय्केगु खः । ख्वपय् यानाः वय्केगु कैपाखें तःकैया जिवाणुत मदय्का छ्वयगु यात । ख्वपय् याना मतःनिपिं बाय् कै मवःनिपिं मचातय्क कचिमचा धाइ । तःकैया जिवाणुतसें अप्वः यानाः थज्याःपिं मचातय्क थःगु शिकार यायगु स्वइ । न्हापां थज्याःपिं मचातय्के वय्यःगु कै जूगुलिं रणबहादुर शाहं थः ल्यासेम्ह कलाःयात कै पुनी धकाः कचिमचात दक्वं पितिना छ्वःगु इतिहास दु । थ्व बिषययात कयाः जनमानसं म्येनापं चिनातःगु दु ।

न्हापा न्हापा भीगु समाजय् ख्वपय् यानाः स्ववाः दतकि छः पुज्याय्माःगु चलन दु । थुगु इलय्तक्क कैने लुयावय् धुकी ।

न्हापां थज्याःपिं मचातय्के वय्यःगु कै जूगुलिं रणबहादुर शाहं थः ल्यासेम्ह कलाःयात कै पुनी धकाः कचिमचात दक्वं पितिना छ्वःगु इतिहास दु । थ्व बिषययात कयाः जनमानसं म्येनापं चिनातःगु दु ।

ख्वपय् यानाः वःगु कैया जिवाणुतय्पाखें तःकैया जिवाणुत न्हावनीगु ताय्काः लय् ता प्वके कथं व थःपिसं यानागु ज्यायात सम्मानस्वरूप पुजा यायगु चलन जनमानसय् दय्कातःगु दु । थथे याइगु चलनय् थःपिसं इस्टदेव कथं मानय् यानातयाम्ह अजिमा छःपिन्त न्हयलुइकाः पुजा यायगु याइ । थज्याःगु पुजाय् थाय्कथं गनं स्वयम्भूया अजिमा मानय् याःसा गनं सितला माजुयात मानय् याइ । थ्व पुजायात कैद्यः पुज्याय्गु कथं म्हसिका दय्कातःगु दु । कैद्यः पुज्याइबलय् थीथी कथंया पुजा ज्वलंया लिसें ब्याया ला नं मदय्क मगाः धयागु चलन दु । थ्व मदय्क मगाः धयागु चलनया लागि जक दय्कातःगु मखु । थुकी यक्व रहस्य सुलाच्चंगु दु ।

ब्यांचिया ला माःगुया नामय् जक तयमाः यानातःगु मखु । थुकिया लागि न्ह्याम्हं ब्यांचा बाय् न्ह्याथें ज्याःगु जूसां ज्यू धयागु जुइमखु । दीछंदत्तले लुँब्यां मडुसा चिचीचाधिकःपिं हाकुब्यां माः । वनं काचिगु मखु छ्याः वुकातःगु माः । थ्व छगू वासः ब्वति कथं छ्यलातःगु खः । कैद्यः पुज्याइबलय् थज्याःगु ला चिचीचाकू यानाः छःयात छानाः प्रसादया रुपय् कै वःम्हसित नकेगु याइ । ब्यांचात चिकुला ज्वःछि चाया तःलय् च्वंच्वनी । नहे मनसे चाया तःलय् च्वंच्वंसां थुमित छुं हे जुइमखु । थ्व अबस्थाय् थुमिगु म्हं छ्यंगुलिइ छगू कथंया रसायनया बिकास याइ । थ्व हे रसायणं थुमित चाया तःलय् ख्वाउंसे च्वंसां लुमुका तयगुया लिसें गननं घाः जूसां घालय् छुं हे कथंया बिकार मजुइक सुरक्षित यानातइ । थुमिके दइगु थज्याःगु गुण दुगु थ्व रसायण छगू कथंया वासः जूगुलिं हे थुपिं सुरक्षित जुयाच्चने फइगु खः । थुमिके दइगु थज्याःगु वासःया गुणं कैद्यः पुज्यानाः ब्यांचिया ला नकलाकि ख्वपय् यानागु घालय् छुं कथंया बिकार मजुसे कै याकनं पाकय् जुयाः नं याकनं सुनावनी । ब्यांचा धयाम्ह स्वय् हे फोहरि व

घच्चायापुस्से च्वंगुलिं मचातय्क नकेत गुलि गुलिसितं गय् थें गय् थें तायाः गरखेसे नं जुयावइ । वासःया गुण स्वत्तलें गनं थज्याःम्हसिगु ला नकाः स्यनीगु जकं मखुला धयाथें नं मनय् लुयावइ । थ्व स्वभाबिक नं खः । तर ब्यांचा लाना हयाखतं थ्वया ला नकीगु धाःसा मखु । थ्वयात माःकथं यचुपिचु यानाः जक नकेगु याइ । उकिसं कैद्यः पुज्याइगु अप्वः धयाथें चैत बैशाख महिनापाखे लाःवइ । थुगु बखतय् ब्यांचात दइमखु अथे जुयाः दइगु बखतय् हे लानाः जतन यानातइ । थथे जतन यानातय्गु लागिं ब्यांचा लाना हय्वं भ्वरि लिक्काः यच्चुक सिलाः सफा याइ । नतुलिइ तियाः बाभू वंज्वलं मिइ पनाः भुतू फुसय् खायातइ । भुतुलिइ न्हिन्हं च्याकीगु मिया रापं निन्हु प्यन्हुं हे बांलाक बुइ । उकथं भुतू फुसय् खायातइबलय् मियालिसें वइगु कुं गयाः थुकी हानिकारक सुक्ष्म जिवाणुत ल्यं दयाच्चंसा नं नष्ट जुइ । थुकिं हानिरहित यायधुंकाः तिनि जतन यानातःगु ब्यांचा ला मालीबलय् ज्या कायगु याइ ।

ख्वपय् यानाः वइगु कै याकनं पाकय् यानाः याकनं लंकेया लागि कैद्यः पुज्याइबलय् ब्यांचिके दइगु च्वय् न्हयथना कथंया वासः ब्वति छ्यले कथं ब्यांचिया ला माः यानातःगु खः । थ्व छुं अध्यात्मिक विश्वास कथं यानातःगु मखु । ब्यांचिया ला माःया नामय् न्ह्याथें ज्याःगु नं ज्यू यानाः तयगु जूसा मतःसां छुं पाइमखु । तयमाःया नामय् तयातःगु जक थ्व मखु । थ्व छगू बिज्ञानया आधारय् दय्कातःगु चलन खः । कैयात छक्कलं पाकय् यानाः छुं कथंया बिकार मज्जीक याकनं सुकाः लंका छ्वयत्त वासः ब्वति कथं म्हसीका दयाच्चंगु ब्यांचा ला नकेया निरिं छः न्हयलुइकाः धर्मया आस्था न्हयब्वयाः पुजा याकाः जूसां ब्यांचा ला नकेबीत यानातःगु खः । थ्व छगू बिज्ञान सम्मत खँ खः ।

श्रमिकहरूको मौलिक अधिकारको सम्मान गरौं ।
सबै प्रतिष्ठानहरूले न्यूनतम पारिश्रमिक प्रदान गर्न
आनाकानी नगरौं ।

नेपाल सरकार

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

मित्र राष्ट्र चीन तिब्बत स्वशासित क्षेत्रपाखें महामारी रोकथामया स्वास्थ्य सामग्री

मित्रराष्ट्र चीनया तिब्बत स्वशासित क्षेत्र वैदेशिक देय्तलसेया जनमैत्री संघ (People's Association for Friendship with Foreign Countries (PAFFC) of China Tibet Autonomous Region) निक्वःगु खुसी अरनिको समाज (Arniko Society) यात कोभिड महामारी रोकथामया लागिं स्वास्थ्य सामग्री (Health Material for covid Prevention) ब्यूगु दु। थुकथं ब्यूगु स्वास्थ्य सामग्रीइ पिंपिई (व्याक्तिगत स्वास्थ्य रक्षा सामग्री), मास्क आदि दु। दाताया इनाप कथं अरनिको समाज उगु सामग्री नेपाल सरकार मातहत दुगु अस्पतालतयत इंगु खः।

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान बीर अस्पताल (National Academy of Medical Sciences, Bir Hospital), राष्ट्रिय ट्रमा सेन्टर (National Trauma Center), परोपकार प्रसुती तथा स्त्री रोग अस्पताल (Paropakar Maternity and Women's Hospital) व प्रहरी विभाग (Police Department) लिसेंयै, यल व ख्वपया ट्राफिक प्रहरी (Kathmandu,

Lalitpur and Bhaktapur Traffic Police) आदियात स्वास्थ्य सामग्री लःल्हाःगु खः।

तिब्बत स्वशासित क्षेत्र वैदेशिक देय्तलसे जनमैत्री संघ थयां न्हयः सन् २०२० यू नं थथे हे स्वास्थ्य सामग्री ग्वाहालि याःगु खः। अरनिको समाज उगु स्वास्थ्य सामग्रीत समाजया दुजः व समाजया चिकित्सक दुजःपिं ज्या यानाच्चंगु सरकारी अले निजी अस्पतालय वितरण याःगु खः।

अरनिको समाज चीनया थथी विश्वविद्यालयस अध्ययन यानाः पूर्वकाः लिहांवःपिं नेपालीतयगु गैर सरकारी संस्था खः। थुकी आः न्यासः दुजः दु। तिब्बत स्वशासित क्षेत्र वैदेशिक देय्तलसेया जनमैत्री संघलिसे सहकार्य यासें वंगु स्वदैय अरनिको समाज नेपालया उच्च पहाडी क्षेत्रय न्याकः पश्चिमी आधुनिक चिकित्सा व तिब्बती परम्परागत चिकित्साया मंकाः वृहत् निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर याय्थुंकूगु दु।

‘शहिदतयुगु कारणं देशयुगु गणतन्त्र स्थापना जूगु’ मेयर शाक्य

शहिद दिवसया इवल्यु यें महानगरपालिकां थीथी ज्याइवः यासें शहिद सप्ताह हंगु दु। व इवल्यु मंगलवाः येंया सिफल्यु शहिद धर्मभक्त माथेमायात मृत्युदण्ड ब्यूगु थासयु श्रद्धाञ्जली सभा याःगु दु। शहिद सप्ताहया स्वन्दुगु दिं माघ १३ गते सिफल्यु श्रद्धाञ्जली सभा याःगु खः। श्रद्धाञ्जली सभायु नवसें महानगरया मेयर विद्यासुन्दर शाक्यं निरंकुशतापाखें नेपाली जनतायात मुक्त याकेत ज्यान ब्यूपिं

शहिदतयुगु कारणं देशयु संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना जूगु धयादिल।

शहिदतयुगु योगदानया उच्च मुल्याङ्कन यासें वयुक्ःपिनिगु लुमन्ति चीरकालतक्क दयुमाः धकाः महानगरपालिकां प्यम्ह शहिदया पूर्ण कदया इवाता तयेगुनिसें थीथी ज्या यानागु मेयर शाक्यं लुमकादिल। येंयु महानगरपालिकां प्यम्ह शहिदतयुत मृत्युदण्ड ब्यूगु थासयु वयुक्ःपिनिगु पूर्ण कदया शालिक दयुकूगु खः। शहिदतयुगु लुमन्तिइ

यें महानगरया हे पहलयु ८० दैं लिपा जुसां पूर्णकदया इवाता दयुकेगु ह्वःताः चूलाःगु धासें लसता प्वकादिल।

ज्याइवल्यु उपमेयर हरिप्रभा खड्गी श्रेष्ठ राजनीतिक ह्युपाः हयुगु निरिं शहिदया म्हास अन्तरसम्बन्धित जूगु धयादिल। सभायु महानगरया वडा नं. ७ या वडाध्यक्ष शुद्धकुमार डंगोलं शहिदया म्हास पूवकेत भौतिक समृद्धिलिसें चेतनायु नं समृद्धि जुइमाःगु टिप्पणी यानादिल। अथे हे, माघ १५ गते गंगालाल श्रेष्ठ व दशरथ चन्द अमरत्व प्राप्त याःगु थायु शोभा भगवतीइ श्रद्धाञ्जली सभा यात सा माघ १६ गते शान्तिबाटिका नसंचा उलाः शहिद स्मारक लैनचौरयु ज्ञात अज्ञात सहिदप्रति श्रद्धाञ्जली प्वकुसें श्रद्धाञ्जली सभा जूगु खः। माघ १० गते शुक्रराज शास्त्री सहादत प्राप्त याःगु थासयु श्रद्धाञ्जली सभा यासें यें महानगरपालिकां शहिद सप्ताह न्त्याकूगु खः। नागरिक स्वतन्त्रताया पक्षयु सः तःपिं शुक्रराज शास्त्री, धर्मभक्त माथेमा, गंगालाल श्रेष्ठ व दशरथ चन्दयात राणातयुसं १९९७ सालयु मृत्युदण्ड ब्यूगु लुमन्तिइ शहिद दिवस हना वयाच्चंगु खः।

चाँगुनारायण द्यःया कलश यात्रा क्वचाल

चाँगु नारायण द्यःया कलश यात्रा विहिबाः क्वचाःगु दु। दैयुदसं पौष शुक्ल पुन्हिया दिनस खवपया चाँगु चाँगुनारायण द्यःयात येंया हनुमानधवाखा तलेजुइ हयेमाःगु परम्परा कथं विहिबाः कलश यात्रा यानाः येंयु हःगु खः। जःखः लक्ष्मी व सरस्वतीया कलश तयाः चाँगुनारायणद्यःया मूल पुजारी नारायणद्यःया कलश ज्वनाः वयुगु याइ। थुगुसी चाँगुया पुजारी आभाष धरानन्द राजोपाध्याय कलश ज्वनावःगु खः।

कलश हनुमानधवाखा थ्यनीबलयु द्यःयात लितमछ्वयेत धकाः चाया थलबल तछ्याथेगु याइ। चाया थलबल तछ्यातकि अपशकुन जुल धकाः द्यः लिहां बिज्याइमखु धइगु मान्यता कथं थथे याःगु धापू दु। कलशयात चाँगु मूलपानी जुयाः गोकर्ण, जोरपाटी, चाबही, ज्ञानेश्वर, नक्साल जमः थ्यनेधुंकाः गुरुजु पलटनलिसें असन वंघलं हनुमानधवाखा थ्यंकी। हनुमानधवाखायु लायकू कुमारीया न्हयःने यें तले जुया भुजाहारी राजोपाध्याय ब्राम्हण विधि कथं पूजा यायेधुंकाः लसकुस यानाः द्यःयात दुकाइ। तलेजुइ दुने नं विधि कथं पूजा यानाः हनुमानधवाखायु मि च्याकेगु याइ। चाँगुनारायणवासीया कुं क्यनाः कलश हनुमानधवाखा थ्यंगु खबर ब्यूगु कथं काइ। थुगु मि च्याकेधुंकाः तान्वःगु अप्पयावइगु नं जनविश्वास दु। तलेजुइ पूजा सिधयेकाः कलशलाई राष्ट्रपति भवन शितल निवास यकाः राष्ट्रपतियात छायाँ दर्शन याकाःलि कलश हाकन चाँगुइ हे लितयंकी।

थथे कलश ज्वनावइमह चाँगुया मूल पुजारी विशेष कथंया ह्याउंगु तपुलि पुनावयेगु याइगु खः। तर ७२ सालया भुखाचयु चाँगुया पुजारी च्वनीगु छें दुनेधुंकाः उगु तपुलि तंगु खःसा उबलेनिसें वकथंया ह्याउंगु तपुलि मपूसे ढाका तपुलि पुइगु याःगु खः। थुगुसीनिसें हाकन व हे कथंया ह्याउंगु तपुलिइ हे पुइगु याःगु दु। ७२ साल धुंकाः थुकथंया तपुलि न्हापांगु खुसी छ्यःगु खःसा आभाष न्हापांगु खुसीइ हे पूगु खः।

निःशुल्क वृहत स्वास्थ्य शिविर

यल महानगरपालिका १६ वडा कार्यालयया ग्वसाः व अरनिको समाजया ग्वाहालिं शनिबाः यलया मंगलबजारयु निःशुल्क वृहत स्वास्थ्य शिविर क्वचाःगु दु। शिविरयु मुक्कं सच्छि व ५०म्हेसिया उपचार याःगु खः। शिविरयु वासः नं निःशुल्क इंगु खः।

प्रत्येक वालयु खुगूतक्क जुइगु शिविरया इवल्यु शनिबाः नशा अले हाडजोनीया उपचार याःगु खः। अथे हे, मेगु वाःया शनिबाः यलया बूबहालयु मुटु ल्वयु सम्बन्धि स्वास्थ्य शिविर जुइ। व हे कथं फागुन १ बालिफल त्वाल्यु मचा व छ यंगू फागुन ८ य नागबहालयु मिसा ल्वयु, १५ गते दगुबहालयु प्वाः व स्यै, २२ गते मंगलबजारयु नशा, युरोलोजी, चिनि ल्वयु जनरल सम्बन्धि चेकचाँच यायेगु यल १६ वडां जानकारी ब्यूगु दु। शिविरयु अरनिको समाजया दुजः वरिष्ठ चिकित्सकीपनिपाखें स्वास्थ्य जाँच जुइगु धाःगु दु। स्वास्थ्य जाँच

न्युरो मेडिसिन डा.सर्वोत्तम श्रेष्ठपाखें, प्वा व स्यै नाप जनरल मेडिसिन डा.कृष्णगोपाल महर्जन व डा.सुशील प्रजापति, बालरोग सम्बन्धि डा.दिपक राजभण्डारी, मुधमेह डा.मनिलरत्न बज्राचार्य जाँच यानादीगु जूगु दु।

यल महानगर-१६ या वडाध्यक्ष निर्मलरत्न शाक्यं वडास्तरयु स्वास्थ्य सेवामु पहुँच विस्तार यायेगु आजु कथं शिविरया ग्वसाः ग्वयागु धयादिल। वडां थ्व स्वया न्हयन आयुर्वेदिक स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन याये धुकुगु दु।

कोरोनाविरुद्धया...

उकिया नापं मेमेगु ल्ववयुविरुद्ध बियावःगु खोपयु नं थुकथंया लक्षण खनेमदुगु मखु। तर मेमेगु ल्वयुविरुद्धया खोप काःम्हेसित ज्वर वल, वाकवाक वल धइगु बुखें गबले हे पिदंगु म्दु। कोरोनाविरुद्धया खोप काःम्हेसित ९९ ज्वर वल, छकः वान्ता नं जुल धकाः समाचार दयुकाच्वनेगुया ल्युने समाजयात छ्यायुत बाहेक मेगु छु कारण दइफइ।

संचार क्षेत्र जिम्मेवार जुइमाःथायु कोरोना महामारीया अवस्थायु भन समाजयात छ्याइगु तत्व जुयाब्यूगु थौंया खायुगु सत्य खः। थ्वयां न्हयः नं समाजयात छ्यायु कथंया हे जक समाचार अप्वः खनेदु। छगू ई खः, संक्रमितया ल्याः अप्वः, संक्रमणया दर अप्वः, लीपनिगु ल्याः तसकं कम अले समाचारया विषयवस्तु नं थज्याःगु हे जुइगु वाध्यात्मक अवस्था हे खः।

तर आः वयाः ९८ प्रतिशत स्वयां अप्वः संक्रमितपिन्त लनेधुंकेल। संक्रमणया दर २५ प्रतिशत कुहांवयाः ५ प्रतिशत स्वयां म्ह्वः जुइधुंकेल। लालां दयुधुकल, न्हिं न्हिं हे कोरोना संक्रमणया कारणं मदिकक हे मनुतयुत ज्यान वनाच्चंगु। तर वंगु विहिबाः कोरोनाया हुनिं छम्हेसिगु नं ज्यान मवं। थज्याःगु सकारात्मक समाचारयु खास हे प्राथमिकता ब्यूगु खनेमन्त। समाजयात सचेत याकेगु ज्यायु प्राथमिकता बियाः संक्रमणया अवस्थालिसे संघर्ष यायुगु निति हःपाः बीगु कथं न्हयःने वनेमाःगु खः कि, अले समाज नं आलोचनाया नामयु आलोचना जक यानाच्वनेगु स्वयां संक्रमण नियन्त्रणपाखे थम्हं फुकथं योगदान याःसा हे बालाइगु खःला।

पत्रकार...

धासें नायः सिंह ज्याकू दुगुलिसें

सम्पर्कया नितिं अफ्र अःपूगु वातावरण निर्माण जूगुलिं कचाया ज्या अफ्र प्रभावकारी रुपं न्हयःने यंकेगु प्रतिवद्धता प्वकादिल। पत्रकार दबूया केन्द्रीय नायः सुरजबीर बज्राचार्य यें कचां ज्याकू न्ह्याकूगुलिइ भिन्तुना देछासें ज्यायात व्यवस्थित अले प्रभावकारी रुपं न्हयःने वनेत ज्याकूपाखें यक्व ग्वाहालि जुइगु बिचाः तयादिल। कचापाखें न्वकू प्रवीण महर्जन, छ्यान्जे रत्नकाजी मन, दुजः लिसें ज्याइवः कजि मनोजरत्न शाही थःथःगु छें तयादीगु खः।

ज्याइवल्यु वागमती प्रदेश सांसद राजेश शाक्य, यें महानगरपालिका १५ वडाया वडाध्यक्ष ईश्वरमान डंगोल, १९ वडाया अध्यक्ष शशीलाल श्रेष्ठ, २७ वडाया अध्यक्ष चिनियामान बज्राचार्य, १७ वडाया अध्यक्ष नवीन मानन्धर, १८ या अध्यक्ष न्हूछेंकाजी महर्जन लिसेंया उपस्थिती दुगु खः।

फेब्रुअरीयात आयोडिन मन्थ कथं हनीगु

आयोडिनया किमं जुइगु विकृती सम्बन्धी जनचेतना थनेगु महिना कथं फेब्रुअरी महिनायात आयोडिन मन्थ कथं हनीगु जूगु दु। युनिभर्सल साल्ट आयोडाइजेसन या दुजः राष्ट्रया हैसियत नेपाल नं फेब्रुअरी महिनायात आयोडिन मन्थ कथं हँसें थीथी जनचेतनामूलक ज्याइवः यायुत्यनागु साल्ट ट्रेडिड कर्पोरेशन लिमिटेड न्हयथंगु दु। थुगुसी नेपालयु कोभिड १९ संक्रमणया जोखिम अफ्र दनिगु अवस्थायु नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय निर्दिष्ट याःगु नियम पालना यासें लच्छितक्क हे थीथी ज्याइवः यायुगु कर्पोरेशन धाःगु दु। नेपाल सरकारया जनस्वास्थ्यलिसे सम्बन्धित निकायया लिसें विद्यालय, समुदाय अले गैर सरकारी संघसंस्था, नागरिक समाजया

व्यक्तिलिसें संघसंस्थालिसे समन्वय यानाः भौतिक दुरी कायम यानाः ज्याइवः यायुगु कर्पोरेशनया धापू दु। कर्पोरेशन थुगुसी आयोडिन मन्थया इवल्यु जनचेतनामूलक सन्देश च्वयातःगु सॉपिड लिसें स्कूलया भोला, टीसर्ट, पम्पलेट, फेस मास्क वितरण ज्याइवः तयातःगु दु।

राम प्रजापति प्रोवाइडर

हास्टी मिठाई भण्डार

(सुख्ख आस्वादयु)

कालिमाटी चोक, टंकेश्वर मार्ग, काठमाडौं।
फोन नं. : ४२७२९९९, मो. ९८०३९८०९९९

याहो! :- विवाह, व्रतबन्ध, पाटी, पिक्निक, तथा अन्य शुभ कार्यको लागि अर्डर अनुसार मिठाईको व्यवस्था गरिन्छ।

श्रद्धाया स्वां छपासः देखाया

बुदिं

ने.सं. १०५५

कौलाश्व जुगः नवमी

(१९९१ कार्तिक ३० गते) बिहिवाः

मदुगुदिं

ने.सं. ११४१

पोहेलाश्व षष्ठी

(२०७७ माघ ६ गते) मङ्गलवाः

मदुमह सीता कुमारी मानन्धर, थँहिति

जिमि किजा स्व. हरिदास मानन्धरया जहान

सीताकुमारी मानन्धर

आकाभाकां मदुगु रँ न्यनाः अतिकं दुःख ताल ।

थुगु दुःखया इलय् छँजःपिन्सं अनित्यया रँ थुइकाः

वसपोल भगवानया वन्दना यासैं बिचाः हाय्कागु जुल ।

नायःपिं

लक्ष्मीदास मानन्धर/देवदास मानन्धर/नारायणदास मानन्धर

लक्ष्मीदास, हरिदास,
थँहिति, सकल जः
नेपाल निटिङ्ग ईन्डस्ट्रिज (प्रा.) लि.,
बालाजु, सकल जः
ब्यापार कर्पोरेशन (प्रा.) लि.,
बुटवल, सकल जः

सिद्धार्थ प्लास्टिक उद्योग,
भैरहवा, सकल जः
सिद्धार्थ कोल्ड स्टोरेज एन्ड आइस
इन्डस्ट्रिज (प्रा.) लि.,
भैरहवा, सकल जः
साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लि.,
सकल जः

जगतसुन्दर ब्वनेकुथि मा.वि.
सकल जः
पिपुल्स क्याम्पस
सकल जः
शान्ति शिक्षा मन्दिर मा.वि.
सकल जः
नेपाल उद्योग व्यवसाय महासंघ
सकल जः